

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 8Cdo/135/2017
Identifikačné číslo spisu: 1211204716
Dátum vydania rozhodnutia: 27.09.2018
Meno a priezvisko: JUDr. Ladislav Górasz
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:1211204716.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Ladislava Górasza a sudkýň JUDr. Jany Bajánkovej a JUDr. Oľgy Trnkovej, v spore žalobkyne Sociálnej poisťovne, so sídlom v Bratislave, Ul. 29. augusta č. 8, IČO: 30 807 484, proti žalovanej Všeobecnej úverovej banke, a. s., so sídlom v Bratislave, Mlynské Nivy č. 1, IČO: 31 320 155, o zaplatenie 96 900 eur, ktorý spor bol vedený na Okresnom súde Bratislava II pod sp. zn. 50C/38/2011, o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 25. októbra 2016 sp. zn. 8Co/615/2014, takto

rozhodol:

Dovolanie z a m i e t a.

Žalobkyni nepriznáva náhradu trov dovolacieho konania voči žalovanej.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava II rozsudkom zo 7. mája 2014, č.k. 50C/38/2011-69 uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobkyni do troch dní od právoplatnosti rozsudku 96 900 eur a v rovnakej lehote na účet súdu súdny poplatok vo výške 5 814 eur. Žalobkyni nepriznal náhradu trov konania. O splnení povinnosti žalovanou rozhodol majúc za to, že žalovaná nepostupovala správne, keď pri exekúcii odpísaním z účtu povinného (Všeobecná nemocnica s poliklinikou Šahy, n. o.) vyplatila 20. októbra 2010 povinnému na mzdy jeho zamestnancov sumu 25 900 eur a 19. novembra 2010 na rovnaký účel sumu 71 000 eur, hoci pre taký postup tu neboli podmienky určené ustanovením § 104 ods. 1 zákona č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) v znení do 31. marca 2017. Povinný totiž výslovné vyhlásenie, že požadované prostriedky sú určené na výplatu miezd jeho zamestnancov predložil žalovanej oneskorene, dňa 20. októbra 2010, resp. 20. novembra 2010, hoci splatnosť miezd jeho zamestnancov nastala už 15. októbra 2010, resp. 15. novembra 2010. Súd dôvodil, že „hoci z ustanovenia § 104 ods. 1 Exekučného poriadku explicitne nevyplýva táto lehota, pokiaľ majú finančné prostriedky slúžiť na výplatu miezd zamestnancov za výplatné obdobie najbližšie po doručení príkazu na začatie exekúcie, toto musí byť banke doručené najneskôr do splatnosti miezd za výplatné obdobie najbližšie doručeniu príkazu na začatie exekúcie [...] z uvedeného ustanovenia síce nevyplýva explicitne, čo je najbližšie výplatné obdobie vo vzťahu ku dňu vydania príkazu na začatie exekúcie prikázaním pohľadávky z účtu v banke a bližšie ani neurčuje splatnosť vo výplatnom období, avšak ak je

účinnosť vyhlásenia obmedzená len na jedno, presne určené výplatné obdobie, je potrebné tento procesný úkon vykonať najneskôr do skončenia tejto doby, ktorá je ohraničená splatnosťou miezd za toto výplatné obdobie. V opačnom prípade tento nárok zaniká a na vyhlásenie uskutočnené v ďalšom výplatnom období už nemožno prihladiť.“

2. Krajský súd v Bratislave na odvolanie žalovanej rozsudkom z 25. októbra 2016 sp. zn. 8Co/615/2014 napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil ako vecne správny [§ 378 ods. 1 a 2 Civilného sporového poriadku (ďalej aj ako „CSP“)]. V odôvodnení uviedol, že súd prvej inštancie dospel k správneému záveru, že pokiaľ žalovaná odpísala peňažné prostriedky zo zablokovaného účtu, t. j. realizovala vyhlásenia povinného na výplatu miezd jeho zamestnancov doručené jej až po uplynutí splatnosti miezd za výplatné obdobie najbližšie dňu doručenia príkazu na začatie exekúcie, postupovala v rozpore s § 104 ods. 1 Exekučného poriadku. Aj podľa odvolacieho súdu „hoci z ustanovenia § 104 ods. 1 Exekučného poriadku explicitne nevyplýva lehota, v ktorej musí povinný ako zamestnávateľ vo vzťahu k banke vyhlásenie urobiť, túto však možno z jeho gramatického znenia vyvodit' tak, že pokiaľ majú prostriedky slúžiť na výplatu miezd zamestnancov za výplatné obdobie najbližšie po doručení príkazu na začatie exekúcie banke, tak potom toto vyhlásenie musí povinný/zamestnávateľ uskutočniť najneskôr do splatnosti miezd, ktoré majú byť zaplatené zamestnancom za výplatné obdobie najbližšie doručeniu príkazu na začatie exekúcie, a to bez ohľadu na to, či na účte je alebo nie je dostatok finančných prostriedkov a len v takom prípade vzniká banke povinnosť prednostne uhradiť z účtu povinného mzdy zamestnancov a až následne uspokojiť pohľadávku oprávneného. Pokiaľ je teda účinnosť vyhlásenia obmedzená len na jedno, presne určené výplatné obdobie, je potrebné tento úkon vykonať najneskôr do skončenia tejto doby, ktorá je ohraničená splatnosťou miezd za toto výplatné obdobie, v opačnom prípade tento nárok zaniká v tom význame, že na vyhlásenie uskutočnené v ďalšom výplatnom období už nemožno prihladiť.“

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podala žalovaná dovolanie. Uviedla, že ho odôvodňuje tým, že napadnuté rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci a podáva ho podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, pretože rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená, „ako aj podľa § 421 ods. 1 písm. a/ aj c/ CSP“. Mala za to, že zo znenia uvedeného ustanovenia Exekučného poriadku nemožno ustáliť, že účinnosť vyhlásenia povinného ako zamestnávateľa je obmedzená len na jedno, presne určené výplatné obdobie, a preto je potrebné tento procesný úkon vykonať najneskôr do skončenia tejto doby, ktorá je ohraničená splatnosťou miezd za toto výplatné obdobie, v opačnom prípade tento nárok zaniká a na vyhlásenie uskutočnené v ďalšom výplatnom období nemožno už prihladiť. Žiadna takáto povinnosť povinnému, ako ani doba, či lehota na podanie vyhlásenia, z tohto ustanovenia nevyplýva a takýto výklad by bol protizákonný a protiústavný, pretože nad rámec hypotézy právnej normy vyvodzuje lehotu na uplatnenie nároku a sankciu v podobe zániku tohto nároku. Pokiaľ by bol povinný limitovaný lehotou na uskutočnenie vyhlásenia, potom by takáto lehota musela vyplývať priamo zo zákona a takisto by musel byť explicitne vyjadrený aj zánik práva či nároku, ak by tak neurobil v zákonom stanovenej lehote. Zdôraznil, že lehota na urobenie vyhlásenia zo strany povinného, ako ani zánik nároku z uvedeného ustanovenia nevyplývajú. V tejto súvislosti poukázal na § 583 Občianskeho zákonníka. Výklad odvolacieho súdu nie je preto v súlade ani so zákonnou úpravou preklúzie. Podľa žalovanej nie je zrejmé, z čoho odvolací súd vyvodil povinnosť povinného urobiť vyhlásenie „ku dňu splatnosti miezd/termínu výplaty miezd“, keď ustanovenie § 104 ods. 1 Exekučného poriadku nehovorí o žiadnej splatnosti/termíne výplaty miezd; používa iba pojem „výplatné obdobie“, ktorý nie je totožný s pojmom „splatnosť miezd“ či „výplatný termín“. Odvolací súd tiež nesprávne považuje za „výplatné obdobie“ ten istý mesiac ako je mesiac, v ktorom je mzda splatná. Podľa žalovanej, zo slovného spojenia „výplatné obdobie najbližšie dňu, keď bol banke doručený príkaz“, sa nedá jednoznačne ustáliť ani to, či ide o už skončené mesačné obdobie alebo ide o práve prebiehajúce výplatné obdobie. Takáto zákonná úprava je podľa žalovanej nejasná a zmätočná, a ako taká by nemala byť vykladaná na ťarchu banky. Navrhla, aby dovolací súd zrušil napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu ale i rozhodnutie súdu prvej inštancie, prípadne zmenil napadnuté rozhodnutie tak, že „zruší“ rozhodnutie súdu prvej inštancie a žalobu zamietne v celom rozsahu.

4. Žalobkyňa navrhla dovolanie žalovanej zamietnuť.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP) preskúmal vec a zistil, že sú splnené procesné podmienky prejednávania veci. Dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana, za ktorú koná jej zamestnanec (§ 429 ods. 2 písm. b/ CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP). Vec preskúmal bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) a dospel k záveru, že dovolanie žalovanej je síce prípustné, nie však aj dôvodné.

6. V zmysle § 421 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

7. Podľa 432 ods. 1 CSP možno dovolanie, ktoré je prípustné podľa ustanovenia § 421 ods. 1 CSP, odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP). Právnym posúdením sa pritom rozumie činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

8. Dovolanie je v danej veci odôvodnené tým, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva v nesprávnej interpretácii ustanovenia § 104 ods. 1, prvá veta Exekučného poriadku v znení do 31. marca 2017, podľa ktorého ustanovenia exekúcií odpísaním z účtu v banke nepodliehajú prostriedky na účte do výšky 99,58 eura a prostriedky, ktoré sú výslovným vyhlásením povinného určené na výplatu miezd jeho zamestnancov na výplatné obdobie najbližšie dňu, keď bol banke doručený príkaz na začatie exekúcie prikázaním pohľadávky z účtu v banke.

9. Odvolací súd vyložil citované ustanovenie tak, že „hoci z ustanovenia § 104 ods. 1 Exekučného poriadku explicitne nevyplýva lehota, v ktorej musí povinný ako zamestnávateľ vo vzťahu k banke vyhlásenie urobiť, túto však možno z jeho gramatického znenia vyvodiť tak, že pokiaľ majú prostriedky slúžiť na výplatu miezd zamestnancov za výplatné obdobie najbližšie po doručení príkazu na začatie exekúcie banke, tak potom toto vyhlásenie musí povinný/zamestnávateľ uskutočniť najneskôr do splatnosti miezd, ktoré majú byť zaplatené zamestnancom za výplatné obdobie najbližšie doručeniu príkazu na začatie exekúcie, a to bez ohľadu na to, či na účte je alebo nie je dostatok finančných prostriedkov a len v takom prípade vzniká banke povinnosť prednostne uhradiť z účtu povinného mzdy zamestnancov a až následne uspokojiť pohľadávku oprávneného. Pokiaľ je teda účinnosť vyhlásenia obmedzená len na jedno presne určené výplatné obdobie, je potrebné tento úkon vykonať najneskôr do skončenia tejto doby, ktorá je ohraničená splatnosťou miezd za toto výplatné obdobie, v opačnom prípade tento nárok zaniká v tom význame, že na vyhlásenie uskutočnené v ďalšom výplatnom období už nemožno prihliadnuť.“

10. Žalovaná v dovolaní oponuje uvedenému právnomu záveru. Tvrdí, že z ustanovenia § 104 ods. 1, veta prvá Exekučného poriadku v znení do 31. marca 2017 nevyplýva pre povinného ako zamestnávateľa žiadna lehota na podanie vyhlásenia, odvolacím súdom prijatý výklad je protizákonný dokonca i protiústavný.

11. So zreteľom na riadne nastolenie právnej otázky spôsobom zodpovedajúcim § 432 ods. 2 CSP a v situácii, že dovolanie žalovanej je v danom prípade procesne prípustné, keďže rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi súdu ešte nebola vyriešená (§ 421 ods. 1 písm. b/ CSP), dovolací súd skúmal, či je podané dovolanie dôvodné (či je ním skutočne

napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu spočívajúce na nesprávnom právnom posúdení veci).

12. Pri výklade ustanovenia § 104 ods. 1, prvá veta v znení do 31. marca 2017 vznikla v preskúmvanej veci otázka, kedy a za akých podmienok vylučuje(vylučovalo) uvedené ustanovenie aplikáciu zákazov uvedených v ustanoveniach § 95 ods. 1 a 3 Exekučného poriadku (arrestatória a inhibítoria) pri výkone exekúcie príkazom pohľadávky z účtu v banke.

13. Na úvod považuje dovolací súd za potrebné pripomenúť, že účelom civilného exekučného konania je nútená realizácia súdneho alebo iného rozhodnutia (iného exekučného titulu) vykonaná zásahom do absolútnych majetkových práv povinného. Uskutočňuje sa za podmienok a predpokladov vymedzených Exekučným poriadkom, s cieľom uspokojiť pohľadávku oprávneného, ktorá mu bola priznaná vykonateľným rozhodnutím súdu alebo iného orgánu, prípadne vyplýva z notárskej exekučnej zápisnice alebo z iných zákonom určených vykonateľných dohôd. Povinný ručí za splnenie judikovanej pohľadávky zásadne celým svojím majetkom. Oprávnený sa môže domáhať uspokojenia svojej pohľadávky z celého majetku povinného, okrem majetku, ktorý je z exekúcie vylúčený priamo zákonom alebo súdnym rozhodnutím.

14. Pri výkone exekúcie dochádza(lo) k stretu práva oprávneného z exekučného titulu a práva zamestnancov povinného (tretích osôb) z pracovnej zmluvy, ak je(bol) povinný zamestnávateľom. Exekučný poriadok v ustanovení § 104 ods. 1, prvá veta v znení platnom do 31. marca 2017 riešil stret týchto dvoch kategórií pohľadávok s prihliadnutím na princíp primeranosti tak, že vyňal z exekúcie odpísaním z účtu v banke konkrétne prostriedky na účte povinného v banke („exekúcií odpísaním z účtu v banke nepodliehajú prostriedky na účte ...“), a to (len) také prostriedky, o ktorých povinný výslovne vyhlásil, že sú určené na výplatu miezd jeho zamestnancov na výplatné obdobie najbližšie dňu, keď bol banke doručený príkaz na začatie exekúcie.

15. Dovolací súd nesúhlasí s tvrdením žalovanej, že zákonná úprava obsiahnutá v ustanovení § 104 ods. 1, prvá veta Exekučného poriadku v znení do 31. marca 2017 je (bola) nejasná a zmätočná, že odvolacím súdom prijatý výklad je protizákonný, dokonca i protiústavný.

16. Z logického výkladu ustanovenia § 104 ods. 1, prvá veta Exekučného poriadku v znení do 31. marca 2017 (zo zistenia obsahu tejto právnej normy pomocou pravidiel formálnej logiky), ale aj z jeho teleologického výkladu (ktorým sa sleduje cieľ celého výkladu, hľadisko účelu a zmyslu vykladaného ustanovenia) podľa dovolacieho súdu jasne vyplýva, že za včas doručené výslovné vyhlásenie povinného sa považuje vyhlásenie doručené v takom časovom predstihu, aby výber finančných prostriedkov umožňoval výplatu mzdy zamestnancov povinného pre najbližší výplatný termín, v čase, ktorý bol vopred určený alebo dohodnutý ako deň splatnosti mzdy. Zo znenia tohto ustanovenia naostatok tiež logicky vyplýva, že účinnosť vyhlásenia je viazaná len vo vzťahu k najbližšiemu výplatnému termínu po doručení nariadenia výkonu rozhodnutia banke a nemožno neskoro doručené vyhlásenie vzťahovať na mzdu k neskoršiemu výplatnému termínu (pozri Krajčo, J. a kolektív, Občiansky súdny poriadok, Komentár, Civilný sporový poriadok, Komentár, Bratislava, EUROUNION, str. 1259, vysvetlivky k zhodnému ustanoveniu § 317 ods. 3 O. s. p., účinnému do 30. júna 2016). Povinný zamestnávateľ totiž vo vyhlásení nepochybne musí(el) uviesť presnú sumu prostriedkov určených na výplatu miezd jeho zamestnancov; táto suma ale môže(mohla) byť známa len po uplynutí výplatného obdobia a pred výplatným termínom dohodnutým v pracovnej zmluve alebo v kolektívnej zmluve.

17. Práve žalovanou preferovaným výkladom by sa dospelo k záverom, že povinný by mohol urobiť výslovné vyhlásenie v zmysle § 104 ods. 1 prvá veta Exekučného poriadku v znení do 31. marca 2017 so zákonom stanoveným následkom (ktorý následok je normovaný len ako výnimka z arrestatória a inhibítoria a ako taká nemôže byť vykladaná extenzívne) kedykoľvek (argumentum reduccione ad absurdum), aký zámer zákonodarca týmto ustanovením istotne nesledoval.

18. Pokiaľ žalovaná poukazuje na podľa nej už jasné a zrozumiteľné znenie § 104 ods. 1 Exekučného poriadku účinné od 1. apríla 2017 (v ktorom slová „na výplatné obdobie“ boli nahradené slovami „na

výplatný termín”), dovolací súd poukazuje na to, že zákonodarca touto úpravou, vykonanou zákonom č. 2/2017 Z. z., nevolil zmenu v určení včasnosti/účinnosti urobenia vyhlásenia povinného, ale „upresnil“ mechanizmus pri vylúčení prostriedkov, ktoré sú výslovným vyhlásením povinného určené na výplatu miezd jeho zamestnancov (pozri dôvodovú správu k novele). Novela upresnila pôvodné ustanovenie § 104 ods. 1 Exekučného poriadku, okrem iného, aj v tom, že povinnému uložila povinnosť označiť vo vyhlásení dotknutých zamestnancov a uviesť výšku ich miezd súhrnne a aj jednotlivo.

19. Zo všetkých, vyššie uvedených dôvodov, dospel dovolací súd k záveru, že žalovaná neopodstatnene tvrdí, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci.

20. Najvyšší súd nedôvodné dovolanie žalovanej zamietol podľa § 448 CSP.

21. Žalobkyňa v dovolacom konaní bola v plnom rozsahu úspešná (§ 255 ods. 1 CSP), trovy dovolacieho konania jej však najvyšší súd nepriznal, nakoľko jej žiadne preukázateľné nevznikli.

22. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.